

LA SALUT I LA MALALTIA.

3.1- La salut

- Principal problema teòric que tradicionalment ha hagut d'afrontar la medicina és la delimitació dels dos conceptes fonamentals al voltant dels quals gira el seu discurs científic i la seva funció social:
 - La salut
 - La malaltia.
- Normalitat biològica. $\Leftrightarrow$ Salut
 - (No te resposta)

3.1- La salut

- Salut moderna = benestar físic, psíquic i social.
- La salut fa referència a un estat subjectiu d'equilibri entre l'individu i la societat.

Mesura de la salut

- Indicador mes conegut = Esperança de vida.
 - Esperança de vida lliure d'incapacitat.

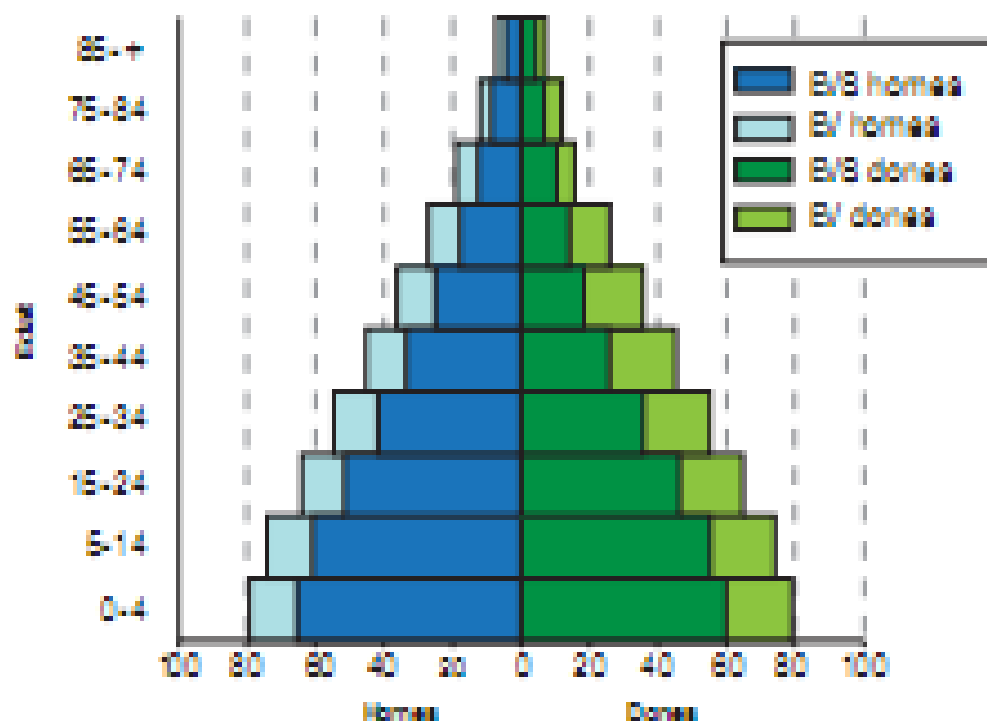

Fig. 3.2. Esperança de vida (EV) i esperança de vida en bona salut (EVS) a Catalunya, l'any 2002. Font: Direcció General de Salut Pública.

Factors determinants de la salut

- Els factors que afecten la salut d'una persona poden ser de caire:
 - Biològic (organismes)
 - Ambiental (lloc on es viu)
 - Accés als serveis sanitaris. (lloc on es viu)
 - Estil de vida.
- Difícil de modificar els factor que afecten la salut.

Índex de massa corporal (IMC)

- Xifra que permet avaluar la corpulència d'una persona:
 - $IMC = \frac{\text{pes en kg}}{(\text{Alçada en m})^2}$
- Valor entre:
 - 20 - 25 Normal
 - 25 - 30 Sobrepès
 - > 30 Obesitat

L'estil de vida i les pràctiques saludables.

- Les epidèmies del segle XXI.
 - 1/3 població sobrepès
 - 1/10 població obesa.
- Obesitat = malaltia crònica i és un factor de risc associat al desenvolupament de malalties com les cardiovasculars, la diabetis o el càncer.
- Persones obeses > persones desnutrides.

L'estil de vida i les pràctiques saludables.

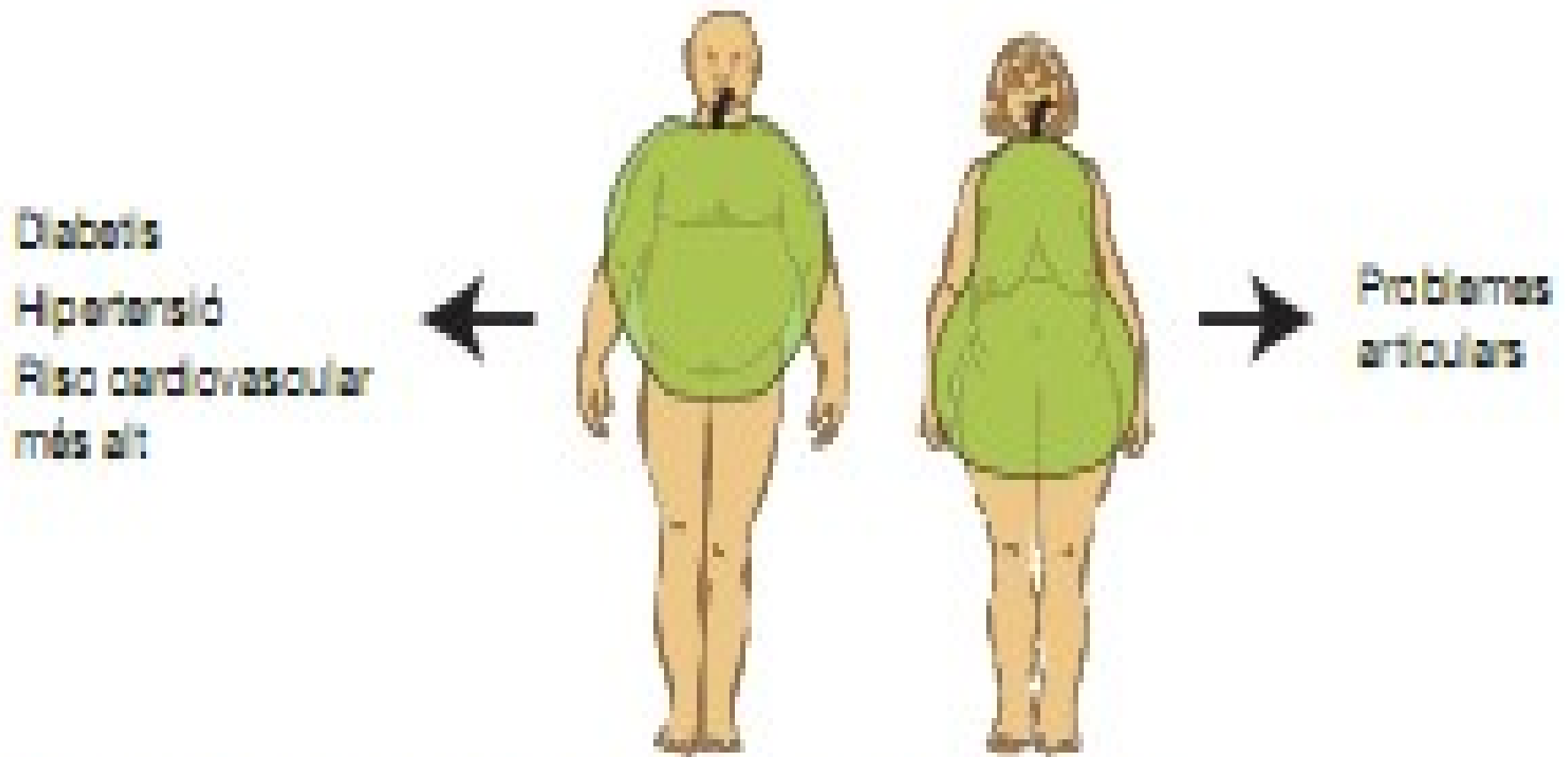

Fig. 3.3. Distribució del greix corporal i malalties associades.

Dieta mediterrània vs fast food

- OMS ha classificat l'anorèxia nerviosa, la bulímia i els trastorn per afartament com trastorns mentals i de comportament.
- 5 % dels adolescents i joves, sofreixen trastorns alimentaris.
 - Menjar molt poc (Anorèxia)
 - Menjador compulsiu.
 - Provocar-se el vomit (Bulímia)
 - Fer exercici de forma exagerada
 - Abusar de laxants o diürètics

Conductes que afavoreixen la malaltia: les drogues.

- Les drogues són substàncies que alteren:
 - L'estat d'ànim
 - La percepció
- Produeixen:
 - Dependència
 - Tolerància

Tipus de drogues.

- Depressores: Afecten sistema central nerviós. Entorpeixen la transmissió neuronal
 - Alcohol, Sedants, Opiacis
- Estimuladores: actuen sobre sistema central nerviós. Activació del cervell, hiperactivitat.
 - Cafeïna, nicotina, amfetamines.
- Al·lucinògenes: distorsionen la percepció.
 - Cànnabis, LSD, mescalina, ketamina,...

L'alcoholisme

- Comportament socialment acceptat.
- Sensació d'eufòria i desinhibició => somnolència, tristor i depressió.
- Consum reiterat =
 - delírium trèmens.
 - Cirrosis hepàtica, gastritis, úlcera gastroduodenal.
 - Aparell respiratori.

L'alcoholisme

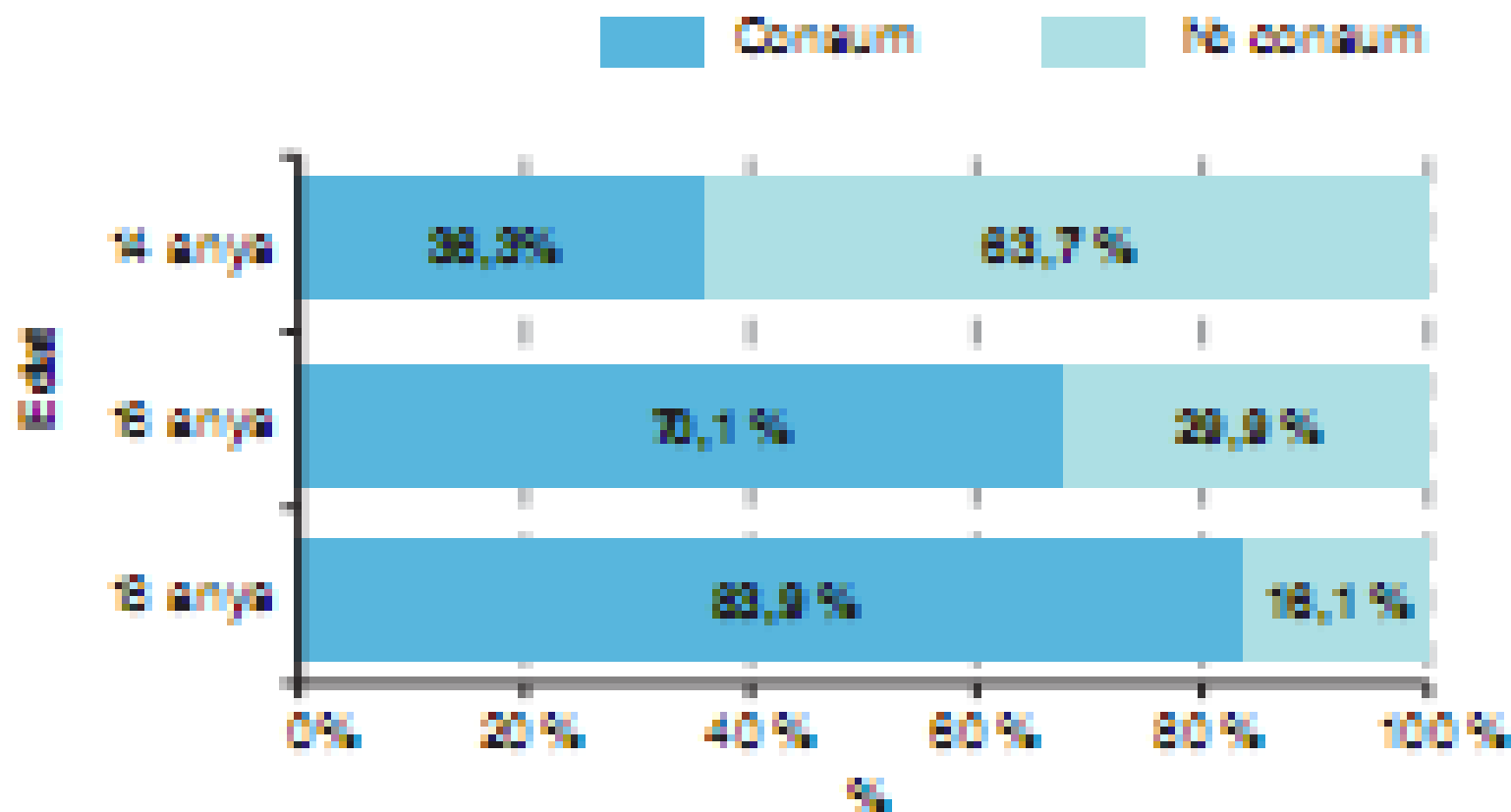

Fig. 3.7. Joves entre 14 i 18 anys que van declarar haver consumit alcohol en els darrers 30 dies a Catalunya l'any 2004. Font: Observatorio Español sobre Drogas.

El tabaquisme

- S'estima que el consum de tabac és la causa evitable de mort més important arreu del món.
- Redueix de 15 a 20 anys la vida.
- Consum reiterat =
 - Càncer de pulmó
 - Càncer de laringe
 - Càncer d'estómac
 - Bronquitis crònica
 - Emfisema
 - Malalties cardiovasculars.

El tabaquisme

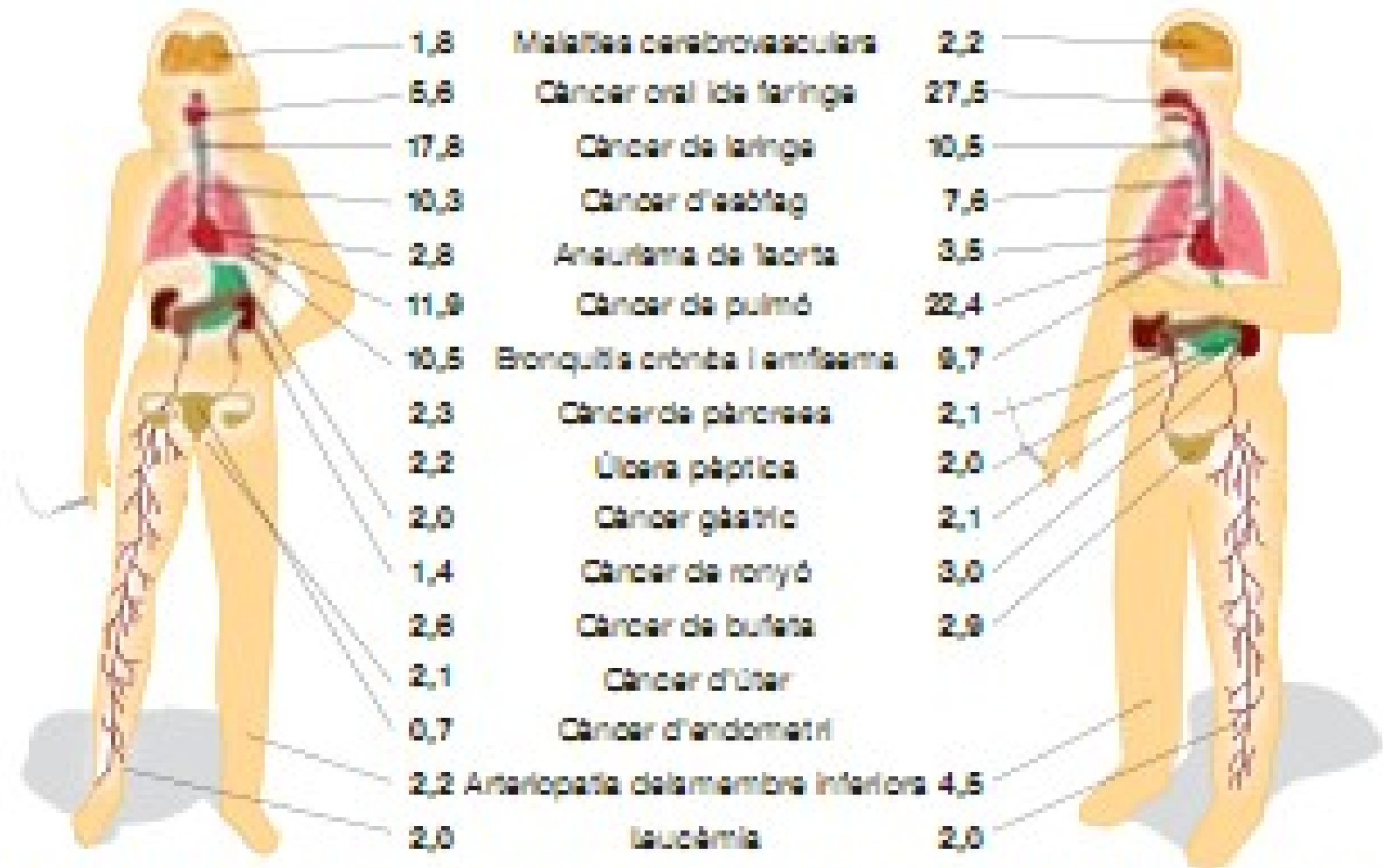

Fig. 3.8. Grau de multiplicació del risc de contraure una malaltia si s'és addicta al tabac en les dones i en els homes.

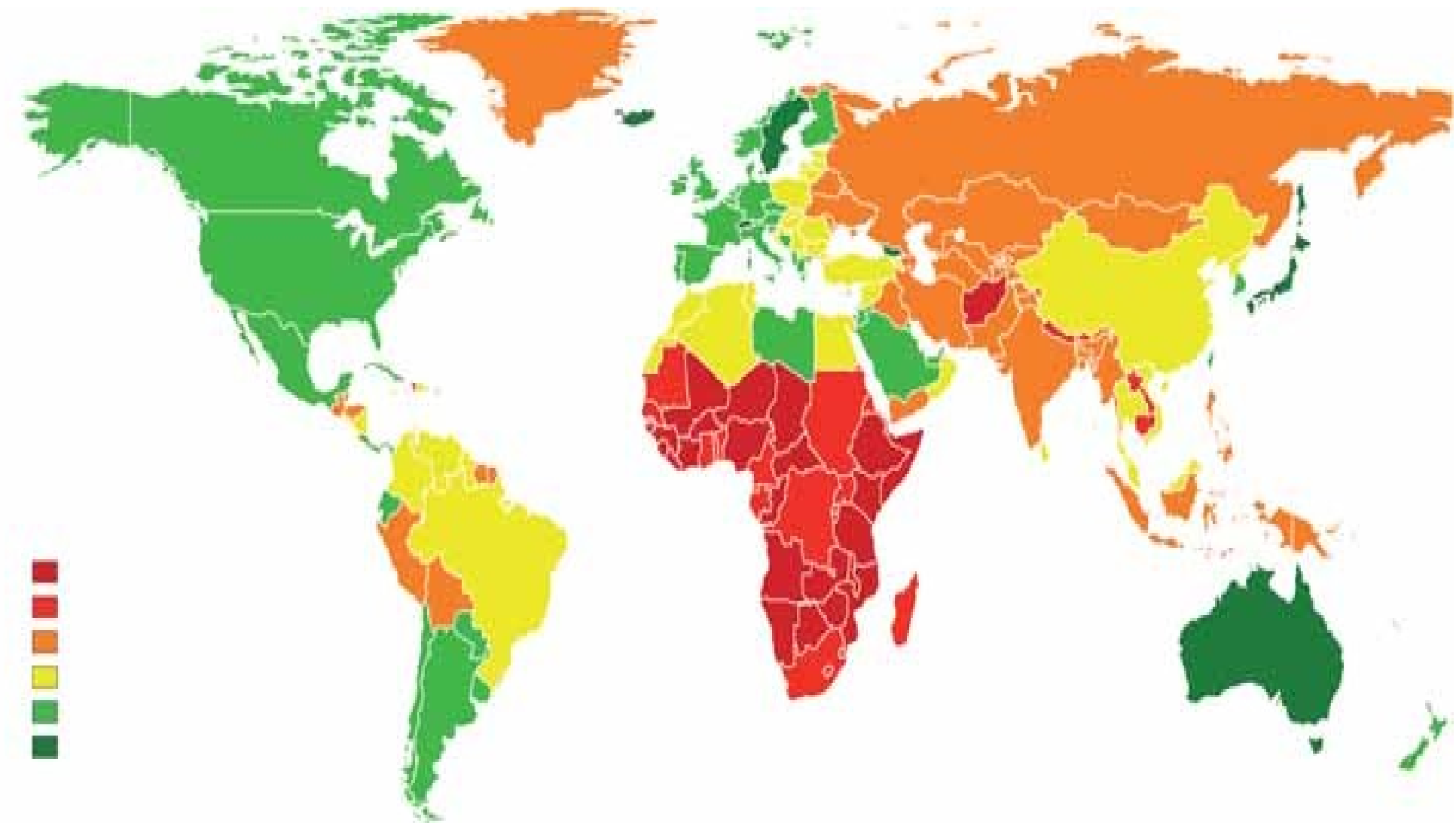
3.2-La malaltia

- La construcció social de la malaltia.
 - Determinades malalties adquireixen condició de **malaltia social**.
 - Pesta negra o bubònica. (segle XIV)
 - SIDA

Distribució de les malalties al món.

- Zones pobres = 1/5 nens no viu més de 5 anys.
 - 11 milions de morts infantils cada any.
- Problemes relacionats amb la salut i el medi ambient varien d'una regió a un altra
 - Als EUA 80 milions de persones estan exposades a nivells d'aire contaminat que poden posar en perill la seva salut.
 - Xina moren 2 milions de persones per la contaminació.

Malaltia, pobresa i subdesenvolupament.

3.3- Les malalties

- Malaltia = alteració orgànica o funcional que afecta negativament l'estat de benestar de l'ésser humà.
- Tipus:
 - No Infeccioses: guareixen amb medicaments i prevenció.
 - Infeccioses: Combaten mitjançant vacunes i sèrum.

Malalties.

- Traumàtiques. (fractura d'ossos)
- Ambientals. (Cremades a la pell)
- Tòxiques.
- Metabòliques o nutricionals. (Diabetis, gota,...)
- Degeneratives. (Artrosi)
- Genètiques. (Fibrosis quística, hemofília)
- Neoplàstiques. (Càncer)

Malalties

- Autoimmunitàries. (Malaltia celíaca, esclerosi múltiple)
- Infeccioses i parasitàries. (Grip, legionel·losi, malària,...)
- Mentals. (anorèxia nerviosa, bulímia).

Les malalties infeccioses i el sistema immunitari.

- Causa malalties infeccioses = microorganismes
 - Microorganismes = organismes que només pot ser observat amb l'ajut d'un microscopi.
- Transmissió:
 - Directe = persona a persona, objecte a persona (inhalació de aigua o saliva, insecte o vectors)
 - Vector = animal que porta un germen d'un individu malat a un de sa sense que ell en sofreixi cap conseqüència
 - Indirecte

Les malalties infeccioses i el sistema immunitari.

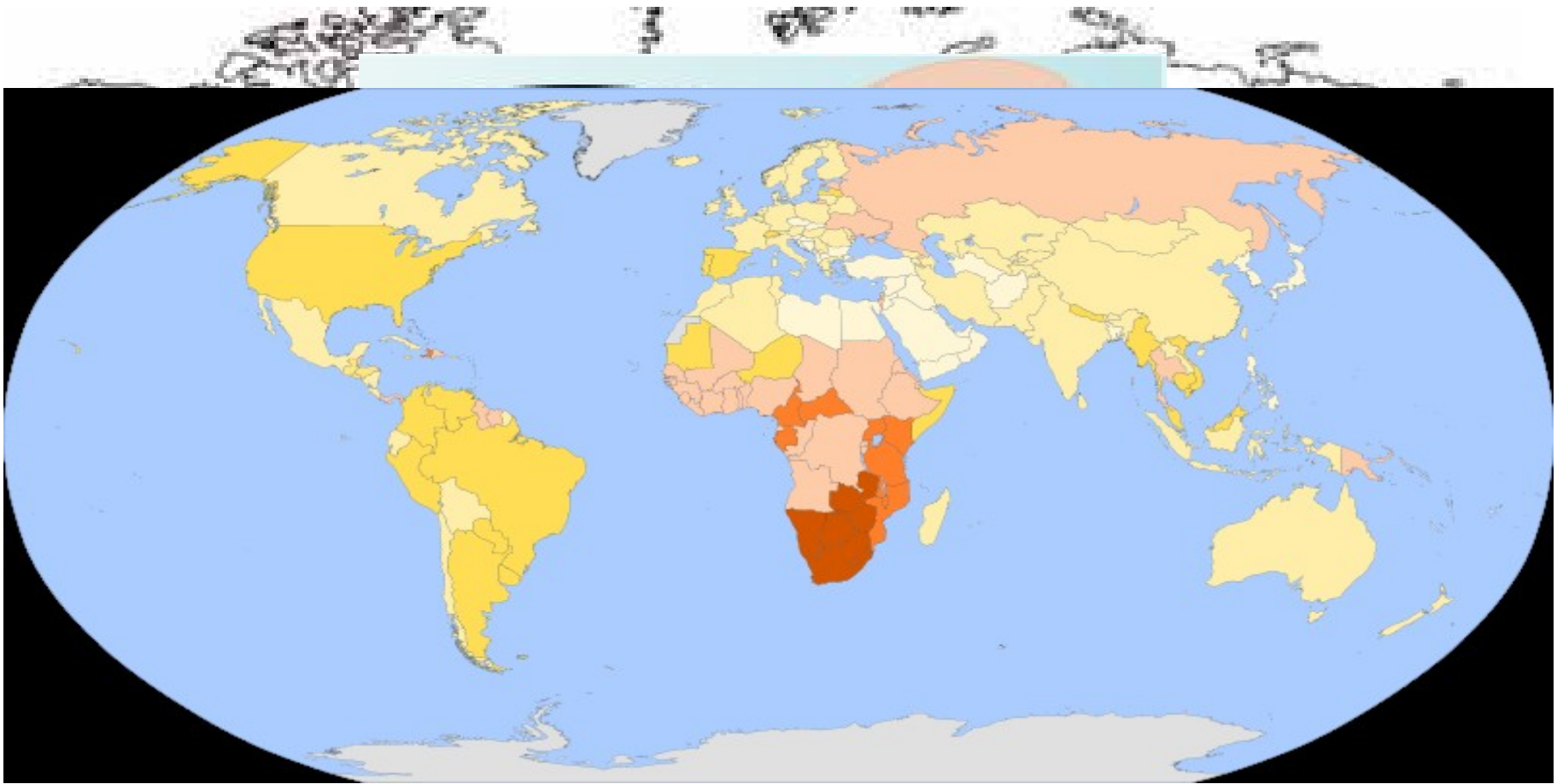
- Causa major de malalties i mortalitat a nivell mundial.
 - Microorganismes observats al microscopi.

a sense qu

Les malalties infeccioses i el sistema immunitari.

- Éssers vius han desenvolupat una complexa xarxa de defenses amb la finalitat d'evitar l'entrada de microorganismes.
 - Primera Barrera = caràcter inespecífic
 - Pell, mucoses o macròfags.
 - Segona Barrera = caràcter específic
 - Sistema immunitari de l'organisme.
 - *Antígens* = molècules característiques de l'intrús, que reconeixen els anticossos.

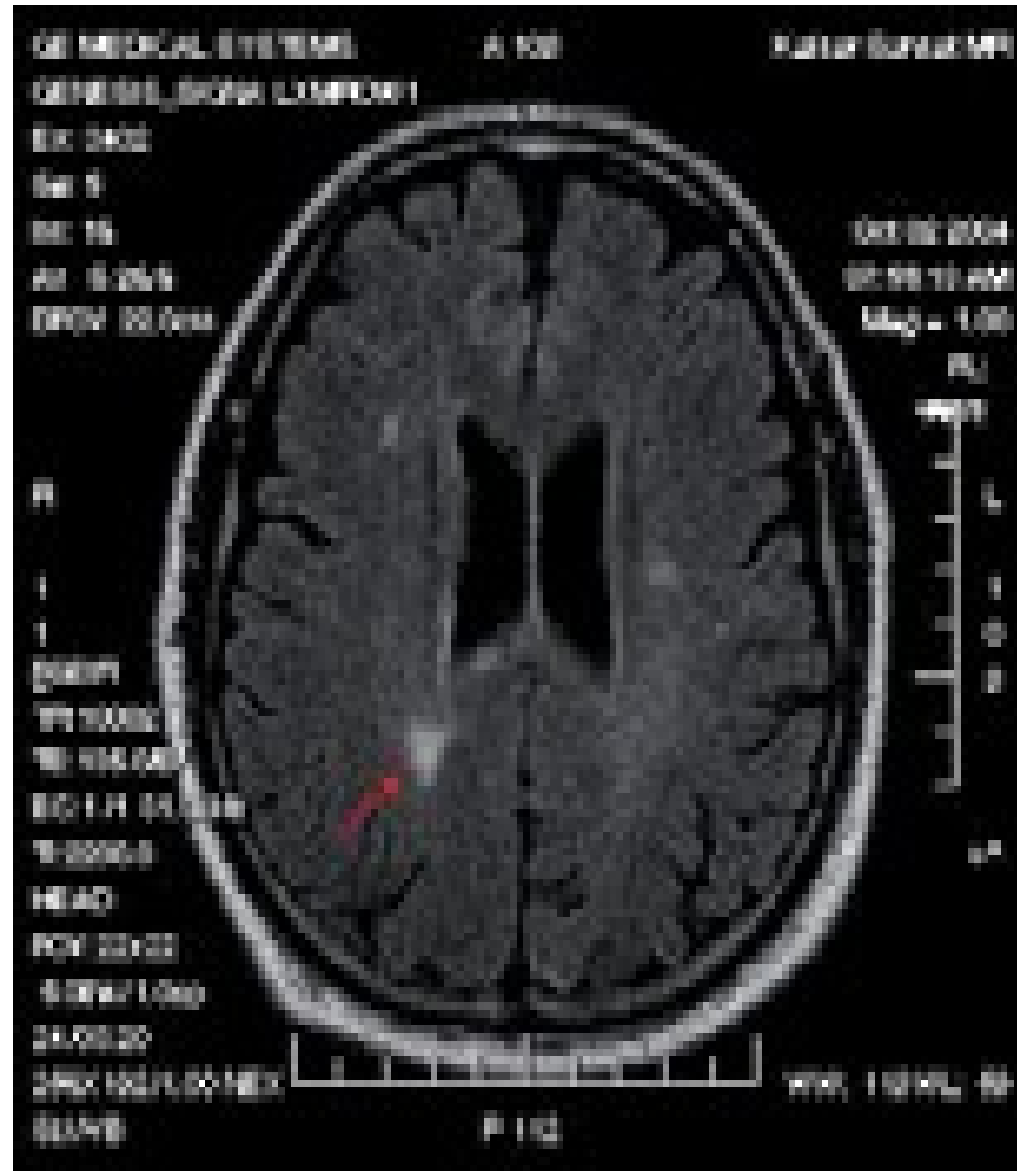

- Malalties que no estan sota control.
 - Malària o paludisme.
 - SIDA (síndrome d'immunodeficiència adquirida)
 - Ebola, grip aviària, grip porcina.

Malalties autoimmunitàries: l'esclerosi múltiple.

- L'organisme ataca sense advertència el teixit propi.
- Esclerosi múltiple:
 - Malaltia del sistema nerviós central que afecta el cervell i la medul·la espinal.
 - Mielina: substància protectora neurones.

Malalties autoimmunitàries: l'esclerosi múltiple.

Malalties neoplàstiques: el càncer

- El procés de la divisió cel·lular s'altera i es reproduïen de manera incontrolada.
 - Formen agrupacions o **tumors** que poden mantenir-se localitzats (benignes) o provocar una invasió en altres teixits (malignes) **Metàstasi**.
 - El càncer té un alt índex de mortalitat i els tractaments acostumen a tenir efectes secundaris.

Malalties mentals

- Les malalties mentals formen un grup de trastorns d'origen ben divers que alteren i afecten el pensament, els sentiments, les emocions i la conducta del individu.
- **Neurosis:** l'afectat es conscient de la malaltia
- **Psicosi:** l'afectat no es conscient de la malaltia i es més intensa que la neurosis.